

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

IV. An possit dari compositum constans duplici parte essentiali, quarum
neutra sit materia, neque forma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

certa sunt, cum de possibili bus disputo. Negatiue respon-
deo, & simul rationem, & disparitatem reddo: forma spiri-
tualis potest habere virtutem actiuam ad efficiendas ope-
rationes, v. g. sensationes materiales, quæ exerceri non pos-
sunt sine subiecto materiali, in quo recipiatur, tum opera-
tiones, tum species materiales & alia principia, seu or-
gana requisita ad tales operationes exercendas; forma
verò materialis non potest efficere spirituales operatio-
nes, ac proinde non potest indigere subiecto spirituali, vt
in illo recipiantur spirituales operationes, quas efficere
nequit, neque materiales, quæ in subiecto spirituali recipi
non possunt. Neque materialis forma dependere potest à
subiecto spirituali in genere cause materialis, ac proinde
nullum apparet caput, ex quo possit forma spiritualis sub-
iecto materiali indigere.

PUNCTUM IV.

*An possit dari compositum constans duplici parte essen-
tiali, quarum neutra sit materia, neque forma.*

- 1 **C**ompositionem essentiali, quam hucusque notaui-
mus in materiâ, & formâ resoluimus, ex quibus
confluit, cum autem solerter indagarem conceptum me-
taphysicum materiæ, & formæ hæc quæstio in mentem in-
cidit, an videlicet dari possit compositum essentialiter in-
cludens duas partes, ita vt qualibet deficiente deficiat il-
lius compositionis essentia, sicuti deficiente materiâ, vel
formâ, etiam si altera earum partium subsistat, deficit totum
ex vtraque constitutum. In hac quæstione desiderari non
debent auctores pro affirmatiua, aut pro negatiua sen-
tentia, neminem enim hucusque vidi difficultatem hanc
definiuentem.
- 2 Negatiua pars suaderi potest autoritate totius Scho-
le, quæ tantum cogit compositionem essentiali ex
materiâ, & formâ, recedere autem à sententia omnium
Doctorum, sine fundamento valde vrgenti, nefas est. Hæc
ratio parum premit, quia auctores hucusque tantum egere
de compositione essentiali, quæ de facto datur, non de
illa, quæ de potentia Dei absoluta dari potest, seu de com-
positione omni, quæ lato possibilitatis campo depascitur:
ac proinde licet nullus quem hucusque viderim hæc com-
positionem admiserit, nullus quem sciam illam negauit. Ex
hoc infero nullam Doctorum autoritatem huic compo-
sitioni suffragari, aut refragari, & ita rationis tantum tru-
tina appendenda est.
- 3 Vnum in hac compositione difficile esse potest: reperiri
formalitates his partibus accommodatas, quas constitui-
um materiæ aut formæ adhuc physicè non transcendat.
Ex hoc capite ita potest fieri argumentatio: eo ipso quod
habeant cõceptum quidditatum partium essentialium,
habent rationem formalem constitutiui materiæ, aut
formæ: ergo implicat partes essentialis compositi, quæ
rationem materiæ, & formæ non induant. Probatio ante-
cedentis ita tentanda est: Secluso conceptu constitutiui
materiæ, & constitutiui formæ nullus remanet per quem
entitas possit formaliter constitui in ratione partis essen-
tialis: ergo talis constituenda est per conceptum quiddita-
tium materiæ, aut formæ; ergo implicat dari partem es-
sentiali, quæ alterum horum conceptuum intrinsecè
non imbibat.
- 4 Ex solutione huius rationis totum fundamentum partis
affirmantis, in quam eo defumendum est. Suppono ex
distis de conceptu quidditatu materiæ, & formæ Controu. 2. Punct. 3. & Controu. 3. Punct. 3. quosdam constitue-
re conceptum quidditatum materiæ in virtute recepti-
ui formarum, & conceptum formæ in ordine ad materiâ
potentem recipere formas, tanquam ad aliquam compa-
rtem. Alios verò conceptum materiæ in indifferentia ad
terminandam vnionem cum aliis compartibus essentiali-
bus diuersæ speciei, & conceptum formæ in determinatio-
ne ad illam compartem vnus tantum speciei: constitue-
bant alij conceptum materiæ in virtute passiuæ operatio-
num compositi, & conceptum formæ in virtute actiuæ ea-
rundem. Alij dicebant materiâ à forma differre, ex eo
quod materiâ esset radix impenetrationis, & non forma.
Ego dixi conceptum materiæ consistere in ratione perfe-
ctibilis, per aliam compartem, & conceptum formæ in ra-
tione perficientis compartem aliam. Sume tibi conceptum

quem ex his malueris pro materiâ, & formâ constituenda,
& illo secluso adhuc plures remanebunt in illa entitate
formalitates, ex vi quarum entitas illa pars essentialis con-
stituatur, & quæ in alia entitate possint existeret sine iden-
titate cum illo conceptu excludo.

Excurro singulos materiæ, & formæ conceptus. Seclusa
virtute receptiui formarum à materiâ prima, in sententia,
quæ in hac materiæ essentiam constituebat, non rema-
net materiâ, neque remanet forma, quia conceptus formæ,
qui antea non erat in materiâ, non resultat præcisè ex ne-
gatione conceptus materiæ, cum sit positius, & formaliter
non consistat in negatione: sed hoc conceptu secluso
adhuc manet pars essentialis: ergo conceptus partis essen-
tialis secundum hanc sententiam non includit materiâ,
aut formam: Maior est per se nota, Minorem proba. Seclu-
sa virtute receptiui remanet vnibilis alteri extremo, seu
comparti per vnionem, ex qua totum vnium resultat:
ergo quod sine vtraque parte subsistere non poterit, & cu-
ius partes seorsim non poterit exercere operationes illas,
quas simul exercent, & quæ specie differant, & vna ordine-
tur essentialiter ad vnionem cum altera, & petant vniri
cum intima penetratione, & non tantum more integran-
tium per approximationem immediatam: ergo entitas illa
remanebit cum conceptu partis essentialis, quia conceptus
partis est conceptus vnibilis ad aliam compartem, & dif-
ferentia partis essentialis ab integrali, optimè constituitur
per diuersitatem specificam partium, & per ordinem ad
vnionem faciendam cum intima penetratione inter ex-
trema, quorum vtrumque ordinetur essentialiter ad con-
stitutionem totius, & neutrum primariò, & per se ad alter-
um à quo adequatè distinguatur. Ceterum conceptus
hos posse dari in aliqua entitate separatos à virtute rece-
ptiuâ difficultate caret, nulla enim est cõnexio inter vir-
tutem receptiuam, & vniciuam, neque aliqua leuis impli-
catio dari potest, in eo quod detur entitas sic vnibilis,
quæ virtutem non habeat receptiuam alterius extremi, cui
est vnenda, neque vnionis, mediâ quâ illi annexenda est,
vt de facto fatentur omnes, qui negant conceptum mate-
riæ consistere in hac virtute receptiuâ. Vidi aliquos adha-
rentes sententiæ constituenti materiæ conceptum modo
explicato, qui negant posse dari compositum essentiali
constans duabus partibus, quarum neutra virtutem habeat
receptiuam modi vnionis, quia compositum illud constar-
et, & non constaret materiâ, & quia conceptus materiæ,
quam essentialiter dicit totum, formaliter dicit virtutem
receptiuam: ita ferè omnes negant posse dari compositum
essentiali, cuius partes non habeant rationem illam, quam
putant esse constitutiui materiæ, & formæ. Hi omnes
confundunt præcedentem rationem, quia nondum conce-
pere totum constans partibus essentialibus, quarum neu-
tra sit materiâ, vel formâ, & ita tenentur sic philosophari,
vt suam sententiam quoquo modo defendant, illorum ta-
men discursum sic infringo. Pono conceptum materiæ
consistere in virtute receptiuâ: dato composito essentiali
constante partibus, quarum nulla haberet receptiuam vir-
tutem non daretur duplex illud contradictoriu: ergo malè
hoc inconuenienti illud totum denegant: Antecedens pro-
bo: dato illo toto, hæc propositio esse vera, *totum hoc non
constat materiâ: hæc esset falsa, totum hoc constat materiâ*, quæ
tantum potest probari ex hoc principio, *omne totum essen-
tiale constat materiâ*, quod ego nego, & probare non pote-
ris, neque per se notum est, ergo ex inconuenienti huius
contradictionis negandum non est, posse Deum creare
partem essentiali, quæ non habeat rationem constitui-
ui materiæ, aut formæ.

In aliorum sententiis idem omnino fieri potest discursus,
quia auctores qui dicunt rationem materiæ consistere
in differentia ad plures formas, & rationem formæ in
ordine ad partem sic indifferentem, rationem reddere
non poterunt cur non possit Deus creare cõpositum con-
stans duabus partibus essentialibus ita determinatis, vt se
inuicem vniant per se ipsas, vt neque de potentia Dei ab-
soluta possint non esse inter se vnitæ, & illarum quilibet
sit per suam entitatem determinata ad vnionem cum alia
determinata comparte. Vel etiam si per superadditum
modum vniantur, & possint de potentia Dei absoluta non
esse vnitæ, incapaces sint determinandi vnionem cum
aliis compartibus, sicuti multi affirmant de celestibus
corporibus. Qui etiam materiâ in virtute passiuâ, & for-
mâ, in actiuâ constituebât, rationem reddere non possunt,
propterea

propter quam repugnet totum, quorum utraque pars sit æquæ actiua, & passiva in ordine ad operationes, quia omnes ab utraque indivisibiliter actiue procedunt, & in eisdem indivisibiliter recipiuntur, ut multi tenent contingere de facto in composito materiali, quarum actiones à toto indivisibiliter procedere, & in toto indivisibiliter recipi existimant. Qui constituebant rationem materiæ in radicali impenetratione, rationem apparentem non inveniunt ad negandum compositum cuius utraque pars æquæ sit impenetrationis radix, in quo neutra habebit rationem formæ, neque materiæ, ex hoc capite, quia utraque materia, aut utraque forma esse non potest, neque speciale constitutum materiæ, aut formæ in aliqua reperietur. Neque iuxta sententiam, quam tradidi de conceptu materiæ, & formæ potest inveniiri ratio ad negandum compositum, cuius partes æquæ mutuò perficiantur in toto, quarum nulla specialiter perficiens, aut perfectibilis dici poterit, & ita rationem materiæ, aut formæ neutra habebit.

Obicit. Utraque pars compositi, quod nos dicimus non constare materiâ, & formâ, esset actus primus compositi: ergo esset forma, quam semper Aristoteles definit per rationem actus primi. Vires relumet obiectio: ponamus illud compositum esse vivens organicum. Tunc sic: Quælibet pars illius compositi esset actus primus compositi organici potentia vitam habentis: ergo esset anima: ergo esset forma, cuius conceptus includitur in conceptu animæ: ergo totum illud constaret duplici formâ, quod absurdum est: ergo totum illud non est admittendum. Resp. nullam partem illius compositi futuram esse formam, quia in omni opinione forma essentialiter dicit ordinem ad materiam, tanquam ad compartem: sed nulla pars diceret ordinem ad materiam tanquam ad compartem, ut supponit obiectio, quæ intendit probare utramque partem futuram esse formam: ego nulla pars esset forma. Ad rationem respondeo Aristotelem definitum formam per actum primum potentie seu materiæ, & animæ per actum primum materiæ, quam multi volunt significari per particulam corporis, vel etiam non significetur per illam particulam materiæ, sed totum compositum, anima & quælibet forma dicitur actus compositi, non quia compositum respiciat tanquam potentiam, sed quia illud constituit actuando potentiam seu materiam, & ita actus ille, qui tantum fuerit constitutus compositi, non dicitur actus alicuius potentie quam includat compositum, neque forma neque anima dici potest. Contra hoc totum obiectio aliam non inveniunt, quam non soluerim, dum illius constitutionem explicui, & conceptus partium essentialium, quas includit, exposui.

Moneo hoc totum non posse esse vegetabile, quia utraque pars illius necessario esset per creationem producenda, quia nullum præsupponeret subiectum, & ita non posset ab agenti creato, vel minima illius portio necesse creanda produci. Posset à Deo generari, & corrumpi ratione unionis quæ posset non creari, sed educi ex altera parte in opinionem, quæ in hac virtute educiua existente, in altera parte rationem materiæ non constituit, & secundum eandem opinionem posset ex utraque indivisibiliter educi, quia per virtutem educiivam communem utrique parti neutra potest constitui materia respectu alterius. Quod si ex eo quod unio educatur etiam ex utraque parte, alteri earum velis conceptum materiæ, & formæ adherere, non ideo totum hoc exterminandum erit, facile enim dici poterit unionem ex nullo præsupposito subiecto educi, sed creari. Si roges an corpus illud posset esse sensitivum, Respondeo nullam inveniire repugnantiam in eo quod posset esse sensitivum per sensationes diversæ rationis, ab his quæ de facto sunt dependentes à materia.

PUNCTUM V.

An possit dari corpus omnino simplex.

§. I.

De compositione essentiali.

CORPORA, quæ de facto existentia cognovimus per generationem, & corruptionem aliorum producta duplici constant parte essentiali, materiâ videlicet, & formâ, aliam insuper compositionem integralium partium habent, in quas dividi possunt, de utraque com-

positione inquiri, an ita sit de conceptu totius completi corporis, ut repugnet sine illa corpus aliquod inveniiri. De compositione essentiali negativam partem defendit Hurtad. disp. 1. de celo, sect. 1. qui putat non posse dari corpus completum carens materiâ & formâ. Affirmativam sententiam multi tenent apud Suar. qui illam amplectitur disp. 13. Metaph. sect. 10. & apud Conimb. lib. 1. de celo. cap. 2. quest. 4. art. 1. qui sentiunt corpora coelestia hæc compositione carere, & de celo saltem empyreo id multi defendunt: eidem sententiæ assentitur Arriaga, cum pluribus recentioribus, quam communem esse inter Scholasticos testatur Suarez supra.

Sentio posse dari corpus completum expers compositionis essentialis. Nonnulla sit conclusionis coniectura in rebus spiritualibus dari entitatem simplicem completam, sicut est Angelus; & incompletam, sicut est anima rationalis: ergo in rebus corporeis dabitur entitas simplex incompleta, sicut materiæ & formæ; & completa, quæ erit corpus hoc, quod propugnabo. Secundò sic arguo: Nulla est neque apparet repugnantia in hoc corpore: ergo est obiectum omnipotentie diuinæ, quæ ad omnia quæ contradictionem non inuoluunt se extendit: antecedens probandum est solutione argumentorum, quæ hoc corpus impugnant, idè ad illa venio antequam meam sententiam explicem de corpore compositione integrali carente.

Obicit primò Hurtadus: Corpus illud non potest esse vegetativum, quia vegetatio fit inter subiecta affecta qualitatibus contrariis, quæ sibi inuicem perniciem machinantur, corpus autem illud capax non esset harum qualitatum, quia qualitates ordinantur ad novam formam introducendam in subiecto: sed corpus illud non esset capax novæ formæ: ergo non esset capax qualitatum, quæ ad illam disponunt. Solutionem impugnatione præoccupat Hurtadus, asseritque illud corpus non posse ab intrinseco augeri sine corruptione substantiæ, sed per unionem iam productæ, sicut augetur aqua, quod sic probat: Illa corpora augentur ab intrinseco, quæ ab intrinseco corrumpuntur, quia augmentatio est ad resarciendas partes deperditas per diminutionem. Respondeo, nullum esse inconueniens asserere corpus illud non fore vegetabile, id tamen non probat Hurtadus; ito solutioni quam ipse impugnat intendit, & impugnationi Resp. augmentationem non solum esse ad reparanda damna decretionis, sed absolute ad maiorem substantiam acquirendam, & ad perueniendum ad perfectum statum viuientis, ut patet in infantibus, in quibus substantia, quam per augmentationem acquirunt longè excedit illam, quam per diminutionem deperdunt.

Instat Hurtadus: Si corpus illud esset diuiduum, esset corruptibile, quia ita posset diuidi, ut diuisio perueniret ad partem minorem minimo requisito ad conseruationem: ergo si corpus illud esset diuiduum, esset corruptibile: aliam cum esset simplex, & completum esset incorruptibile: ergo esset corruptibile, & incorruptibile. Sic cum Arriaga interpretor Hurtadum num. 9. in quo vix perfectum sensum reddunt illius verba, culpâ credo Typographi, qui dum hæc in posteriori editione priori addidit, forsitan omisit aliquid, quo asseuerentur. Lege Hurtadum ab illis verbis Item corpora diuidua. Neque refert, ait Hurtadus, materiam primam esse diuiduam, & non esse corruptibilem, quia materia prima in quacunque mensura diuisa potest acquirere aliam formam, cum qua possit conseruari sine maiori extensione. Instantiam hanc sic impugnat Arriaga: materia prima sub quacunque mensura minima potest conseruari cum aliqua forma: ergo potest dari corpus simplex, quod possit etiam in quacunque mensura conseruari: hæc redargutionem ita claram putat Arriaga, ut miretur potuisse concedi corpori composito ex materiâ, & formâ capacitatem diuisionis sine corruptibilitate, & id negari corpori simplici. Admirationem potest Arriaga deponere doctrinâ Hurtadi attentè inspectâ. Defendit Hurtadus corpus simplex necessario viuens esse futurum, quod minimum ad sui generationem requirit. Ex quo inferitur illud corpus simplex non posse conseruari in quacunque minima extensione, compositum verò ex formâ, & materiâ potest esse non viuens, quia etiam materia sit sub forma viuientis, & per diuisionem redigatur ad extensionem minorem minima requisitâ ad illam formam sustinendam, potest alia forma aduenire cum qua conseruetur, in illo autem viuente simplici cum semper viuientis ratio esset conseruanda, semper retinenda esset extensio ad illam requisita.

Alio